

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.
Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/4 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din.
Inserati se zaračunajo po dogovoru.

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni/oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Nazaj k načelnosti!

Tovariš urednik! — Dovolj tudi meni, da izrazim svoje mnenje o sedanjih delavski krizi v Sloveniji in o tem, kako naj bi se ta kriza rešila. Zlasti vsled tega, ker nas loči samo še dvojce mesecev od prvega krščansko socialističnega delavskega kongresa, ki ga nameravamo sklicati: Jugoslovanska Strokovna Zveza, Kreskova mladina in Delavska zveza za Slovenijo.

Meni se dozdeva, da so delavska gibanja v Sloveniji šepala še vsled tega, ker se delavstvo po prevratu ni držalo načel v tisti meri, kakor v letih pred vojno. To ne velja samo za nas krščanske socialiste, marveč v enaki, ali pa še v večji meri tudi za socialne demokrate, komuniste, narodne socialiste in za vse tiste, ki niso nikjer organizirani, pa hočejo vedeti največ.

Slovenskemu delavstvu manjka v prvi vrsti delavska zavest. Kakor hitro mora delavec priznati, da je delavec, že postane bled ali rdeč, kar znači, da mu je žal, ker mora biti delavec in da bi bil najrajši ali trden kmet, ali trden obrtnik in podjetnik, ali Bog ve kaka visoka osebnost! Zato je treba tukaj odločno zastaviti organizatorično lepatu in delavstvu dopovedati, da je navaden delavec prav tako vreden član človeške družbe kakor vsak drugi. Delavec se mora zavestati, da ima korist od njegovega dela celokupna človeška družba. Iz te zavesti pa mora vzrasti v delavstvu delavski ponos. Spričo dejstva, da je večina slovenskega delovnega ljudstva delavskega stanu, mora biti ta ponos tako velik, da mora delavstvo v najkrajšem času zbrati svoje raztresene ude in se tako strumno organizirati, da si bo s pomočjo svoje organizacije lahko samo rezalo svoj kruh.

Da! Delavstvo si mora z organizirano močjo samo rezati svoj kruh! Baš v tem oziru je slovensko delavstvo napravilo po prevratu nebroj napak. Vsaka organizacija in vsak posameznik je neprestano gledal in pričakoval, kdaj se bo nenadoma pojavil izza Ratitoveca drugi Krek, ki naj bi nastopil kot odrešenik, ki bi slovensko delavstvo popeljal do končne zmage. In ker tega le od nikoder ni bilo, je delavstvo videlo svoje spasilce sedaj v teh, sedaj v onih osebah. Nikdar pa se ni dovolj zavedalo, da niti ta niti druga še tako važna in delavskega duha prežeta osebnost ne bo mogla za delavstvo napraviti ničesar trajno koristnega, ako se delavstvo ne bo zbralo samo in ako se ne bo organiziralo tako, da bo imela pred delavsko organizirano armado respekt celokupna javnost!

Druga posledica tega je bila, da je delavstvo nepričakovano pričakovalo sedaj od te, sedaj od one strani, kdaj bo priletelo v klobuk bodisi posamezni stroki, bodisi posamezniku kaj gmotno dobrega. In če je kdo prinesel delavstvu kako majhno skorjico trdega kruha, že je završalo po časopisih in po shodih: Ta pa ta! Ta se je pa izkazal! Ta pa bo za nas! In ker so bile delavske vrste razbite, je sledilo nujno, da tudi ta ni delavstva

mogel trajno zadovoljevati. In je delavstvo šlo in je vzelo korobač v roke in ga je nagnalo z demagogom, z izdajalcem in s podobnimi psovki.

In tako smo doživeli, da je štela Slovenija v teh šestih letih nebroj delavskih voditeljev in evangelistov, ki jih danes ni več in ki jih med delavstvom nikdar več ne bo.

Če je že tako, pa naj bo prav! Ali delavstvo se mora danes končno vendarle iztrezniti: delavski voditelji bodo in delavstvo bo prišlo do svojih pravih, ako bo prešinila celokupno slovensko delavstvo zavest, da je rešitev le v enotni delavski politični, kulturni in strokovni organizaciji! Kakor hitro bo v delavstvu ta zavest, potem bo vsak posamezni član delovnega ljudstva za tako organizacijo deloval, agitiral in se žrtvoval.

Krščansko socialni delavski organizaciji, bodisi strokovni, bodisi politični, bodisi kulturni, mora danes priznati vsak, da je šla skozi vse povojne viharje junaško, enotno in vedno v en cilj usmerjena: Načelnost pred realnostjo, realno delo pa bodi vedno odkrito, požrtvovalno in splošnosti v korist.

Upajmo, da bo letošnji prvi delavski krščansko socialistični kongres v Ljubljani naša stara načela razširil in dal take smernice za organizacijo, da bo slovensko delavstvo v najkrajšem času organizirano tam, kjer je rajni dr. Krek prvi začel orati ledino. — Krščansko socialni veteran.

Politični pregled.

Politična javnost in politično razpoloženje pri nas stojita v pričakovani zasedanja nove skupščine, ki se sestane 9. t. m. Nervozni spori in uganjanja, ki so takoj po volitvah razburjale javnost, so se nekoliko polegli in vse gleda z zanimanjem v bližnjo bodočnost.

Pašič po svoji stari navadi molči in čaka. Ta molk pa se zdi prav v tem trenutku še toliko bolj značilen, ker hitijo samostojni demokrati še vedno v enomer nervozno zatrdjati, kako trden da je takozvani narodni blok in da ni nobene nevarnosti za kako izdatnejšo izpremembo. Vendar pa se vidi že danes, da bo vlada po vsej priliki podala pred ali ob sestanku nove skupščine demisijo, kar bo imelo najbrž za posledico, da se bo politični položaj pri nas vsaj kolikor toliko temeljito pretresel.

Voditelji opozicijonalnih skupin so imeli pretekli teden v Belgradu zborovanje, na katerem so izdelali nekak skupen program bodočega dela. Podrobnosti tega programa sicer niso znane. Vendar pa se vidi iz poročil, zlasti zagrebških listov, da vsebuje važne točke, ki utegnejo pomeniti precejšen korak k sporazumu med Srbi, Hrvatini in Slovenci. Zdi se namreč, da so se voditelji HRSS zjediniili tudi v vprašanju vladavine ter pristajajo na monarhijo angleškega tipa. Za Hrvate pomeni to brezdvoma velik korak naprej k upoštevanju obstoječih razmer v naši državi in s tem k solidnemu, praktičnemu delu za ureditev naših političnih razmer. Osnovala se je tudi enotna parlamen-

tarna zajednica opozicijonalnih klubov, in če bodo vsi poslanski klubi dosedanjega ožjega in širšega bloka ta načrt odobrili — o čemer menda ni dvomiti — bo stala v parlamentu vladni večini nasprotni močna, v vseh važnejših točkah enotno nastopajoča opozicija, z enotnim vodstvom in enotno taktiko.

Kaj nam bo politični razvoj v bližnji bodočnosti prinesel, tega danes seveda ni mogoče niti približno vedeti. Težko je o tem govoriti zlasti še, dokler se niti ne ve zagotovo, ali in koliko mandatov HRSS namerava sedanja vladna večina pri verifikaciji razveljaviti. Od tega zavisi naravno tudi taktika opozicije, zlasti v kolikor gre za vprašanja, ali naj se opozicija parlamentarnega dela udeležuje ali ne. Z večih strani se je namreč sprožilo vprašanje, da naj bi opozicijonalni poslanci v slučaju, če bi vladna večina hotela svoje nasilje še nadaljevati in si tako na nezakonit način pridobiti večjo večino nad sedanjo opozicijo, zapustili parlament ter prešli v abstinenco. Ta korak, kakor je dvomljiv, bi seveda pomenil težko krizo za celo našo državo. Zaraditega je pričakovati, da se sedanja vladna večina vendarle ne bo upala kar tako brezobzirno vztrajati pri svoji nasilni taktiki. Vsekakor bodo prihodnji dnevi zanimivi in pomembni za bodoči razvoj našega političnega življenja.

Predsednik nemške republike Friderik Ebert mrtev.

Umrl je v soboto 28. februarja. Bil je prvi republikanski predsednik Nemčije. Bil je predstavnik socialdemokracije ter je po njej zlezal na najvišje mesto v državi. Temu možu se mora Nemčija zahvaliti za svoj obstoj.

Ebert je bil sedlar po poklicu, torej politični samouk. Ni bil dober govornik, pač pa silno delaven. Že v mladih letih se je pridružil socialni demokraciji, ko je Nemčiji vladal močni Bismarck. Pred vojsko je postal načelnik socialno-demokratske stranke, po vojni pa predsednik nemške republike.

Predsednik Ebert je bil dolgo dobo predstavnik nemške socialne demokracije. Med vojsko se je obnašal tako, kot se je obnašala II. internacionala povsod: glasoval za vojna posojila in državne proračune in sploh vodil patrijotsko politiko. Tako je omogočil Nemčiji zbrati vse sile za boj proti celemu svetu; s temi dejanji se je pregrešil nad svojimi nauki in je veliko pripomogel do kraha II. internacionale.

Kot poveljni predsednik republike je vzdržal val komunizma, za kar se mu zdaj zahvaljuje cela Nemčija. Ni pa mogel zaježiti vala reakcije, ki se je silno okrepla pod njegovim predsedovanjem.

Smrt Ebertova se je dogodila ob času največje notranje razruvanosti Nemčije, ob času najhujšega boja med reakcijo in demokracijo. Reakciji je

bil Ebert trn v peti in so ga vedno napadali. Zato bo boj za izvolitev novega predsednika nad vse hud, prav ameriški.

Kdor je čital politični pregled, je stalno bral o boju med desničarskimi, sredino in levičarskimi strankami. Sedaj se bodo morale stranke, ki so si vsaj malo sorodne, združiti, ker more biti izvoljen predsednik le z absolutno večino. Osebo, za katero se bo združilo lahko več strank, predstavlja dr. Marx (centrum), bivši kancler. Predsednika volijo direktno vsi 20 let stari državljani, moški in ženske.

Volivni boj se bo vršil pod enakimi gesli, kot se je vršil v Jugoslaviji, za in proti republikanski weimarski ustavi, torej za republiko in monarhijo. Obenem bo padla odločitev za demokratično Nemčijo ali proti njej. Oba programa republika in demokracija sta med seboj v nujni zvezi. Kdor propagira enega, mora tudi drugega. Nemški nacionalisti bodo napeli vse sile, da ta program zrušijo. Iste razmere kot v Jugoslaviji. Pričakujejo lahko tudi nasilje, ker se nacionalisti poslužujejo istih metod kot pri nas ali v Italiji. Uprava ni več, kakor je bila pred vojsko. Nikakor nimajo socialni demokratje, kot najmočnejša stranka v državi, več upanja, da oni dobe predsednika. Združiti se bodo morali na kako osebo, ki bo manjše zlo kot Tirpitz ali grof Westarp, vodje nacionalistov. Socialna demokracija in z njo II. internacionala je ubita, ker so v usodni uri izdali svoj program. Kar je naredil pri nas Tone Kristan po vojni, to so storili v Nemčiji že med vojno. Ker so jim usta nabasali z denarjem, niso mogli vpiti proti vojni, kar bi pa morali zaradi poštene besede, ki so jo dali delavstvu. Zato je sedaj še pred in takoj po vojni prekrasno delavsko gibanje v razvalinah. Na teh razvalinah se pa šopiri zmagovalni kapital, ki se je še pred leti tresel pred strnjeno fronto delavstva. Kapital je zopet svoboden in močnejši kot kdaj poprej. Delavstvo, ti se pa pripravi zopet na črne dneve, ker Evropa nima več moza, ki bi mu delavstvo moglo verjeti na besedo.

S strahom vprašuje rod črnih mož in žuljavih rok, ali nam vstane naš mož, ki nas bo popeljal vse skupaj ven iz te noči v svobodo — enakost, mož, ki bo zaničeval vse drugo, samo svoje besede ne, mož, ki bo stopil na barikado. Bo vstal — črni rod — bo vstal za vas bo vstal. Ne bo prisegal na internacionalo, prisegal bo na svojo besedo, na katero mu bomo verovali. Ko bodo dnevi najhujši, bo on najbližji. Kadar bo zaklical: »Dvignite glave, ker približuje se vaše odrešenje«, vedite, da vam je on zaklical.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tovarniškega delavstva.

Vrhnika. Ob tretjem letnem občnem zboru skupine Strokovne zveze tovarniškega delavstva na Vrhniki

Ali si član „I. delavskega konzumnega društva“, ki ima poleg petih prodajalen v Ljubljani tudi še trideset poslovalnic v raznih drugih krajih Slovenije?

dne 15. febr. 1925 otvori zborovanje predsednik Mrlak Franc ter pozdravi navzoče, ugotovi, da je bil občni zbor pravilno sklican, ter da so bili vsi člani pismeno povabljeni; žal, da udeležba ni polnoštevilna, vendar pa je občni zbor sklepčen. Predsednik je v splošnem podal poročilo o delovanju skupine. Omenil je, da je bilo marca preteklega leta vsled pomanjkanja dela več članov odpuščenih iz tovarne Indus. Vsled tega so prenehali plačevati prispevke. V jeseni smo potom centrale SZTD vložili spomenico na vodstvo tovarne Indus v Ljubljani za nabavo prazničnih čevljev za vsakega delavca in delavko po 50 odstot. znižani prodajni ceni. Tej spomenici se je tudi ugodilo. Predsednikovo poročilo se odobri. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je skupina imela 3 odborove seje in 3 sestanke. Pri sejah se je razpravljalo o časovnih zadevah skupine, na sestankih so se čitale došle okrožnice in se je sklepalo o spomenicah za zboljšanje delavskega položaja, katere smo vložili na pristojno mesto. Skupina je štela začetkom leta 52 članov. Novih članov je pristopilo 6. Odstop so prijavili trije člani, odpotovala sta dva, umrl je eden. Ob koncu se je čital odstavek uvodnega članka »Pravice« št. 36. »Zakaj gre organizacija krščanskega delavstva tako počasi svojo razvojno pot? Na to dobimo odgovor, ako pomislimo, da je naloga delavske organizacije, zbirati delavstvo skupaj ter mu z njegovimi lastnimi močmi pridobiti tisto stopnjo v človeški družbi, ki mu gre. Zato pa ni apeliral rajni dr. Krek na tovarnarje, veletrgovce in veleposestnike, češ, usmilite se delovnega ljudstva, saj vidite da komaj živi! Tega ni storil on. Dr. Krek se je obrnil na delovno ljudstvo samo. Organizirajte se! To je bil njegov klic. Zbiraj se, delavstvo! Ko boš združeno, boš močnejši kot vsi tvoji izkoriščevalci in zmaga ti je zagotovljena. V organizaciji boš doživelo pravico, po kateri sedaj zastoj zdihuješ.« Tovariši, sodelavci! Sledimo temu klicu in to ne samo za nekaj mesecev, ampak z železno vztrajnostjo do skrajnosti. Tajniško poročilo se odobri. Po poročilu blagajnika se izvli naslednji odbor: Modrijan Jožef, usnjarski pomočnik na Vrhniki, predsednik; Šubic Anton, podpredsednik; Jezeršek Anton, tajnik; Dobrovoljec Pavel, delavec, blagajnik; Koprivc Matija, delavec, nadzornik; Turšič Franc, strojni kurjač, nadzornik; Mrlak Franc, delavec, delavski zaupnik; Cukale Franc, usnj. pomočnik, delavski zaupnik. Za zastopnika na glavni občni zbor zveze se je izvolil Mrlak Franc, delavec na Vrhniki. Ker se k slučajnostim nihče ne oglasi za besedo, zaključil preds. Modrijan Jožef občni zbor.

Vrhnika. V usnjarski tovarni Indus d. d. na Vrhniki so z malo izjemo

odpuščeni vsi delavci, deloma poslani na začasen dopust, in to z motivacijo, da ni dela. Delavstvo s strahom gleda v bodočnost in povprašuje, kaj bo. Dela ni, podpore nobene, od česa naj preživi sebe in svojo družino v času krize? Nobenega odgovora, vse molči. Kapitalisti se ne zmenijo, država ne ukrene ničesar, brezposelnost narašča vedno hujše in se je bati, da pride čas, ki ga delavstvo v povojni dobi še ni doživelo. Zakon o zavarovanju delavcev predvideva brezposelnost zavarovanje delavcev. Kdaj se bo to izvedlo, je veliko vprašanje, ker za delavsko zavarovanje država nima vremena.

Celje. Tukajšnja skupina kovinarjev je imela svoj letni občni zbor v nedeljo 1. t. m. Udeležba je bila vsled nedeljskega dela v vseh tovarnah v Celju manjša kot se je pričakovalo. Na občnem zboru je govoril strok. tajnik Gajšek kot zastopnik centrale. Med drugim je povdarjal naloge novega odbora, ki ne sme prezreti dejstva, da se delavstvo vedno bolj oklepa kršč. soc. strokovnih organizacij in zapušča razne rdeče socialiste kakor v Celju, tako tudi drugod in je treba, da vzame naša organizacija, ki je v Celju že sedaj najmočnejša, vse delavske strokovne zadeve v svoje roke. Govornik je izrazil svoje zaupanje v novi odbor, podal več praktičnih nasvetov za delo, kako naj se v raznih slučajih postopa, da bodo člani našli vedno vso svojo zaščito, nasvete in pomoč pri naši organizaciji. Le to bo vedno bolj množilo naše vrste, s čemur bo rastla naša moč in kadar bodo lahko zaupniki in tajnik naše organizacije nastopali v imenu večine organiziranega delavstva, takrat bo prenehalo preganjanje, izkoriščanje in brezpravje nad našim delavstvom, ki se mu danes odteguje zaslužena plača in tudi ne plačuje zakonitih procentov za nadurno delo, čeprav že itak mala plača ne zadošča za pošteno življenje. Storili so se razni sklepi, od katerih nekatere objavimo prihodnjic.

Zveza papirniškega delavstva.

Preska. V nedeljo, dne 1. marca, se je vršil VI. redni občni zbor naše delavske organizacije, ki je ob obilni udeležbi delavstva krasno uspel. Navzoči so bili poleg našega priljubljenega starosta J. Gostinčarja, tovariši in tovarišice iz Vevč, med njimi predsednik Zveze papirniškega delavstva tov. Fr. Kukovica. J. Gostinčar nam je v svojem govoru povdarjal važnost delavskih organizacij zlasti v današnjem času, ko se bije povsod krut boj delavstva s kapitalizmom. Dalje je poročal o zakonu za starostno zavarovanje delavstva, ki je sicer že davno pri nas na papirju, a se žal ne izvaja, delavstvo bo prisiljeno nastopiti v prilog izvajanja tega zakona. Dalje nam je govornik poročal o obrtnem sodišču njega namenu in pomenu, ter o vo-

litvah v obrtno sodišče, ki se vrše v nedeljo dne 8. t. m. Za delavstvo naše okolice se vrše te volitve v Društvenem domu v Preski. Vsi delavci in delavke, ki so spolnili 20. leto, imajo pravico voliti. Pridite torej v nedeljo voliti vsi, naj nihče ne ostane doma! Predsednik skupine je nato otvoril po § 6 pravil VI. redni občni zbor naše skupine, ter podal strokovno poročilo o delovanju organizacije v preteklem letu. Iz poročila sledi, da je organizacija v preteklem letu vestno vršila svoje dolžnosti napram članstvu, tudi člani so vršili svoje dolžnosti do organizacije. Le nekaj izjem je, ki pač ne koristijo s svojo nezvestobo in nediscipliniranostjo ne delavstvu in tudi njim samim ne bo prav nič koristilo, ako niso solidarni z ostalim delavstvom, če kdo misli, da s tem, da ruši delavsko edinost v boju za svoj kruh, napravlja sebi dobiček, ako par dinarjev več zasluži, se kruto moti in se mu bo še britko maščevalo. Delavstvo naj si take judeže le dobro zapomni, povračilo pride morda prej, kot si sami mislijo. Iz poročila tajnika je razvidno, da je organizacija v preteklem letu napredovala za 47 novih članov. Štirje so odstopili, dva med njimi sta odšla k vojakom. Tačasno šteje organizacija 196 članov. Imeli smo 8 shodov in sestankov in prireditev 1. maja s sv. mašo, shodom ter deklamacijo »Naša pesem«. Odbor je imel tekom leta 11 sej. Imeli smo junija skupno z vevškim delavstvom krasen izlet na Šmarno goro, ki je še vsem v prijetnem spominu. Navzoče delavstvo je odobrilo sklep seje Pap. zveze, kjer se je sklenilo, da tudi letos drugo nedeljo junija (dne 7. junija) napravimo skupni izlet z vevškim delavstvom na Home pri Kamniku. Blagajničarka M. Kavčič poda poročilo o finančnem stanju organizacije. Nato je sledila volitev odbora, ki je z malimi izjemami ostal pri starem. S pozivom na edinost in solidarnost med članstvom in vodstvom organizacije v obrambo delavskih interesov držimo skupaj kot veriga vsi za enega, eden za vse, je zaključil predsednik skoro tri ure trajajoči, krasno uspeli občni zbor.

Viničarji.

Ljutomer. Strokovna zveza viničarjev in kmetskih delavcev v Ljutomeru praznuje praznik sv. Jožefa s sledečim sporedom: Ob 6. uri zjutraj služba božja za vse člane, žive in mrtve. Po maši velik shod. Govornik pride ta dan iz Ljubljane. Z veseljem pričakujemo ta dan našega delavskega poslanca tov. dr. Gosarja. Shod se bo vršil ob 8. uri. Dragi tovariši! Ker je ta dan naš delavski praznik, naj nobeden ne izostane. Vsi člani strokovne organizacije, Delavske zveze in Krekove mladine, prihite, da skupno manifestiramo na dan sv. Jožefa za načela krščanskega socializma. — Po

veliki noči pa se pripravimo za igro in veselico. Fantje, katere veseli sodelovanje pri predstavi, oglasite se pri vodstvu. Tudi tamburaši ne bodo zaostajali.

Društvo slovenskih organistov.

V Cerkvenem glasbeniku št. 1 in 2 čitamo kratko poročilo, da je imelo Društvo organistov in glasbenikov z sedežem v Celju meseca januarja občni zbor. Pravi pa v tem poročilu, da več obširnega ne more poročati, ker niso dobili poročila. Društvo je poslalo Društvu organistov za Ljubljansko škofijo povabilo k občnemu zboru, toda nobenega ni bilo. Nam je to jako žal, ker je bil ta občni zbor zelo važen. Dne 20. febr. pa sem čital, da ima društvo organistov za ljubljansko škofijo 20. febr. svoj občni zbor. Nihče pa ni našega društva povabil, dasiravno smo svoječasno storili tozadevne sklepe. Mi smo se tega držali, Ljubljanci pa ne!

Še nekaj o razpisanih službah. V »Slovenec« je razpisana služba organista in cerkovnika. V tem razpisu stoji, da je služba srednje dobra. Pravi, da ako bi bil rokodelc, bi se mogel preživljati dosti dobro. Tudi stoji, da se morajo prosilci zavezati, da bodo živeli sami in člani družine po cerkvenih in škofijskih določbah. Mi bi pa prosili pojasnila sledeče: 1. Kdaj naj se organist izuči rokodelstva? Znano je, da se mora vsak, kateri hoče kako rokodelstvo izvrševati, učiti tega tri leta in delati kot pomočnik zopet tri leta. Drugače sploh ne dobi obrtnega lista. Brez tega pa se danes absolutno ne sme delati. Ali naj organist potem, ko konča 3 letno orglarsko šolo, pusti glasbo in se gre učiti še rokodelstva, ali pa se naj poprej izuči rokodelstva in gre potem v orglarsko službo. Torej naj se uči 6 let, nazadnje pa bo še stradal. 2. Radovedni smo, kaj pomeni živeti po cerkvenih in škofijskih določbah. Ali so glede organistov kakšne posebne določbe poleg krščanskega življenja? Takšna služba je razpisana na Vrhu pri Sv. Treh Kraljih.

Za enotno železničarsko organizacijo.

(Nadaljevanje.)

Predlogi, katere so posamezne železničarske organizacije na skupni konferenci dne 21. januarja t. l. za podlogo zedinjenja žel. organizacij izjavile, so sledeči: 1. zastopnik Saveza železničarjev Jugoslavije je v svojih treh točkah v glavnem utemeljeval, da kot ostalo razredno zavedno delavstvo zamorejo železničarji boj proti vsestranskem izkoriščanju voditi le tedaj, če so v organizirani zvezi nacionalno in internacionalno z vsemi onimi tla-

Ali kupuješ vse svoje potrebnosti pri I. delavskem konzumnem društvu?

G. K. Chesterton:

Sumljivi koraki.

(Dalje.)

Koraki, ki jih je slišal vsak trentek s hodnika, so bili taki, kakršni se slišijo v vseh hotelih; vendar pa so imeli nekaj posebnega. Ni bilo slišati drugih korakov kot teh. Ta hotel je bil vedno jako miren, kajti vanj zahajajoči gostje so odšli takoj v svoje sobe, in dobro vzgojeni natakariji so imeli nalog, ne prikazati se, dokler jih ne pokličejo. Ni si mogoče misliti kraja, kjer bi bilo manj vzroka zapaziti kaj nepravilnega. A ravno ti koraki so bili tako posebni, da se ni dalo razločiti, ali so bili pravilni ali ne. Pater Brown jim je sledil s prstom po robu mize kot človek, ki na klavirju išče melodijo.

Najprvo je bilo slišati dolgo vrsto hitrih, kratkih korakov, kakršne dela človek, ki hoče zmagati v tekmovalni hoji. Pri neki točki pa so prenehali in se spremenili v nekakšno počasno, pohajkujoče korake, pri čemer so,

dasi niso znašali niti četrtno prejšnjih korakov, porabili za isto pot približno isti čas. V trenutku, ko je zamrla zadnja bobneča stopinja, je bilo slišati zopet lahke, tihe korake, in potem znova zamolkli zvok težke hoje. Sodeč po neznatnem škripanju, je bil v obeh slučajih eden in isti par čevljev.

Pater Brown je bil človek tiste vrste, ki se ni mogel odreči želji, staviti si vprašanja in si je razbijal glavo nad tem, navidezno brezpomembnim pojavom. Videl je že ljudi, ki so se urili v teku in take, ki so se pripravljali na skok. Gledal je ljudi pri drsanju: najprvo so se zaleteli. Toda čemu, za vse na svetu, naj se človek zaleti, da takoj nato mirno stopa? Ali tako: Zakaj bi hodil, da bi potem tekel? In vendar si norčij tega nevidnega para nog ni bilo mogoče drugače razlagati. Mož je polovico hodnika ali prav hitro pretekel, da je potem drugo polovico prav počasi prehodil, ali pa je korakal na enem koncu hodnika prav počasi, da bi na drugi konec pritekel v dirajočem tempu. Zdelo se je, da ni imela mno-

go zmisla nobena teh domnev. — V duhovnikovi glavi kakor tudi v sobici se je temnilo vedno bolj. A vendar se mu je zdelo, ko je razmišljal stano vitno dalje, da že tema v sobici sama daje njegovim mislim življenje; začel je gledati te fantastične noge, ki so skakale po hodniku v svojem nenavadnem a velepomembnem početju, kakor nekak obraz. Ali je bil nabožni poganski ples? Ali najnovejši način kakšne znanstvene vaje?

Pater Brown se je začel natančneje izpraševati, kaj naj sklepa iz teh korakov. Najprvo počasni korak: gotovo ni bil to korak lastnika hotela. Njegove vrste ljudje stopicajo urno ali pa mirno sede. Tudi nihče od natakarijev ni mogel biti niti kak sel, ki čaka na naročilo; ni se slišalo njim podobno. Ne, ta težka, a obenem skakajoča hoja z nekimi brezskrbnim poudarkom, ne posebno hrupna, a vendar pazeča na hrup, ki ga je povzročala, je bila lastna samo enemu živemu bitju. Bil je gotovo mož iz zahodne Evrope, in sicer takšen, ki za svoje življenske potrebe nikoli še ni prijel za delo.

V trenutku, ko je duhovnik prišel do tega zaključka, se je spremenil korak v urni tek in odbrzel okretno kot podgana mimo vrat. Prisluskovalc je zapazil, da je bil ta korak, četudi hitrejši, manj slišen in zdelo se je, da teče mož po prstih. Čutil je, da z načinom te hoje ni bila združena nikaka skrivnost, temveč nekaj, česar se ni mogel takoj spomniti. Bil je razdražen nad tem napol-spoznanjem. Obenem pa je bil na jasnem: tisto posebno, hitro hojo je nekoč ob neki priliki že slišal.

Nenadoma je skočil kvišku in stopil k vratom. V glavi se mu je porodila nova misel. Soba ni imela izhoda naravnost na hodnik, ampak se je prišlo iz nje z ene strani v stekleno lopo, z druge pa v zadaj ležečo garderobo. Poskusil je odpreti vrata lope, a bila so zaklenjena. Nato pogleda skozi okno na temnordeče oblake, presekane od rumenkastih žarkov večerne zarje, in v trenutku je zasluhtil nekaj zlega, kakor zavoha pes podgano.

(Dalje prih.)

čeni, ki vodijo v razredni borbi, edini in sigurni način, da zboljšajo svoj položaj.

Osvajajoč v treh točkah, gori omejene principe, kot neobhoden predpogoj za uspešno delo v enotni organizaciji, so se na tej konferenci pooblaščenca zastopanih žel. organizacij zavezali, da bodo tedaj, ko bodo kongresi naših organizacij sprejeli gorenja načela, vse storili, da se takoj izvolijo po dva zastopnika vsake organizacije, ki bodo skupno z zastopniki onih organizacij, ki istotako navedena načela odobro, izdelali enotna pravila, kakor tudi vse potrebno za kongres zedinjenja. 2. Zastopnik Železničarske strokovne in Pravovarstvene organizacije izjavlja, da se popolnoma strinja s predlogom S. Ž. J. s to pripombo, da se začetek točke glasi: Družabni red, v katerem vsi mi, kakor tudi naše strokovne organizacije žive, je buržuj-sko-kapitalističen, in pa, da se doda, kot točka IV.: Ujedinjena organizacija stoji v notranjeorganizacijskih vprašanjih na stališču demokracije, to je, večina odloča in manjšina se pokorava večini. Manjšini mora v okviru pravil biti dovoljeno potegovati se za večino. 3. Zastopnik Društva sprevednikov izjavlja: Stvari naj se nekaj trajnega, poštenega in dobrega za blagor vsega železničarstva, brez razlike narodnosti, vere ali političnega prepričanja. 2. Nova organizacija naj bode radi tega zgrajena na podlagi statutov Saveza grafičarjev. 3. Na podlagi tega, ker je naše društvo že tako zasnovano, pa želimo, da se še pred glavno konferenco vrši konferenca vseh pod okriljem političnih strank stoječih železničarskih organizacij v Sloveniji, da se te zedinijo in sporazumejo, katera izmed njih je pripravljena takoj po ujedinenju likvidirati, da se nam more dati na to vprašanje, ki bo stavljeno na glavni konferenci, odgovor. 4. V novi organizaciji mora imeti vsaka kategorija svoj odsek, ki bo v svojih stanovskih vprašanjih odločeval in sklepal. Za podlago tem odsekom bodo že obstoječa stanovska društva, ki se po likvidaciji izpopolnijo. Idejo ujedinenja smatramo za veliko potrebo, radi tega tudi za toliko težko, ker do sedaj še ni bilo videti resne volje pri nekaterih. Če je pa temu sedaj drugače, pa želimo resni akciji popolni uspeh, ker naše društvo je od svojega početka prežeto tega ideala.

(Dalje prihodnjič.)

Prometna zveza.

Vsem članom skupine Prometne zveze na Jesenicah sporočamo, da se vrši občni zbor dne 14. marca 1925 o pol 10. uri dopoldne v Kat. del. domu na Savi. Pri nezadostnem številu članov pol ure kasneje. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika in tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Udeležba je obvezna za vse člane. — T. č. tajnik.

Dopusti. Na mnoga vprašanja posameznih železničarjev (delavcev), posebno od progovne sekcije na severni točki naše države, ali še velja stari neizrabljeni letni dopust za leto 1924. Odgovarjamo, da so še vedno veljavni stari predpisi »Začasnega Pravilnika« za dopust, in sicer tako dolgo, dokler ne bo novi delavski Pravilnik odobren in uzakonjen. Torej lahko izrabí vsak progovni oziroma postajni delavec svoj stari redni letni dopust tudi še sedaj v mesecu marcu. Izgovor, katerega navajajo nekateri šefi progovnih sekcij, da delavci po novem »Pravilniku« nimajo več pravice na stari dopust za leto 1924., je neopravičljiv ter ne drži, ker še novi delavski Pravilnik ni uradno objavljen in tudi še ni stopil v veljavo. Ako bi se še zgodil kak tak slučaj, naj pri-zadei delavec takoj sporoči svoji organizaciji ali svojemu zaupniku, katerega dolžnost je, da takoj vse potrebno ukrene po predpisih. — Pripomba: Ker se je nedavno izrazila neka višja inštanca, da so progovni delavci imeli v zimski dobi dovolj časa izrabiti svoj

dopust, ne pa sedaj na spomlad, naj bo omenjeno samo to, da progovni delavec rabi dopust za poljedelsko delo, ne pa za luksuz, za razne izlete itd. Zato delavec pozimi rajši dela svojo službo in zaprosi za dopust le takrat, kadar ga rabi faktično za domače delo. Višji krogi pa izrabljajo svoj dopust le v svoje luksuzne svrhe, delavec pa samo v žuljave svrhe.

Na naslov direkcije drž. žel. v Ljubljani. 1. marec je minil. O napredovanju uslužbencev, ki bi imelo biti za 1. januar 1925 razglašeno in na podlagi tega plače uslužbencem izplačane, ni do danes še sluha, ne duha. Isto je s službeno obleko nastavljenemu oseboju še za pretečeno leto. Ali razumejo tu odgovorni gospodje svojo dolžnost? Kje je točnost v izvrševanju službe? Najzadnji uslužbenec mora vršiti svojo dolžnost. Ako je ne vrši, je kaznovan. Ako še to ne pomaga, je odpuščen. Kaj pa pri raznih gospodih »zgoraj«, ki so točni v predpisih ali pa gredo tudi preko teh mej (protizakonito podaljšanje službe itd.), ter koder in kjer se mora uslužbenca »pritisniti«?! Ali razna izplačila in druge dajatve uslužbencem ne spadajo v točno izvrševanje službe? Gnjilobo v izvrševanju službe med nekaterimi uslužbenci in delavci trebijo razni g. kontrolorji; kdo bo pa prekucnil kup gnjilobe, katera se nahaja med nekaterimi gospodi »gori« pri Vas?! Ako smatrajo tako ravnanje napram uslužbencem za svojo dolžnost, potem ima uslužbenstvo pravico izraziti se, da je »škandal« in »sramota« za one, ki na tak način delajo žel. upravi in sami sebi nečast, ter delajo uslužbencem vnebo-vpijočo krivico.

Volitve v obrtno sodišče.

V nedeljo, dne 8. marca 1925 se vršijo nadomestne volitve prisednikov v obrtno sodišče. Kršč. soc. strokovna organizacija je postavila naslednje kandidate:

Za prvo skupino, I. Veliki obrati.

Za prisednike:

1. Križaj Martin, sedlar, Sv. Petra cesta 72.
2. Vrhove Ivan, kovač, Dunajska c.
3. Kukovica Jakob, papirniški delavec, Vevče, D. M. v Polju.
4. Stegel Josip, stavec, Kopitarjeva ulica 6.

Za namestnike prisednikov:

1. Kopač Alojzij, usnar, Sv. Petra cesta 72.
2. Pintar Karol, mizar, Vevče pri D. M. v Polju.

Za prisednike prizivnega sodišča:

1. Okorn Janez, skladiščnik, Kopitarjeva ulica 6.
2. Šafec Ferdinand, kolar, Gruberjevo nabrežje 8.

Kandidati za prisednike obrtnega sodišča in prisednike prizivnega sodišča v IV. skupini, t. j. razni obrati, so:

Za prisednike obrtnega sodišča:

1. Pečan Josip, delovodja, Sv. Petra cesta 72.

Za namestnika obrtnega sodišča:

1. Veber Josip, uradnik, Sv. Petra cesta 72.

Za prisednika prizivnega sodišča:

1. Kramarič Josip, faktor, Kopitarjeva ulica 6.

Zadnji za IV. skupino volijo mojstri in uradniki višjih trgovskih in ne-trgovskih opravil.

Zaupniki naj predvsem pazijo na glasovnice. Vsaka glasovnica ima na eni strani označbo volilni razred delavcev, na drugi skupino, katere skupine je.

Vsak voljen član naših organizacij ali somišljenik I. in IV. skupine razreda delavcev in nameščencev naj napiše na glasovnico kandidate po vrstnem redu kot so označeni zgoraj. Vsak

naj pazi, da bo pisano razločno v upoštevane rubrike glasovnic.

Na dan volitev, t. j. v nedeljo, naj nikdo, ki ima glasovalno pravico, ne ostane doma. Imej vsak pred očmi važnost obrtnega sodišča, za razmerje delavca in nameščenca napram delodajalcem.

Udeležite se volitev polnoštevilno, da tako zadostite svoji stanovski dolžnosti.

Volilni odbor kršč. soc. delavstva.

Delavska izobrazba.

Kaj si misli samostojno misleč delavec ob časopisnih vesteh o novem volivnem redu in o novem tiskovnem zakonu v Jugoslaviji?

Jeseni lanskega leta od oficirjev in drugih temnih elementov za hrbtno napadena Davidović-Koroševa vlada je imela v narodni skupščini nad 50 glasov večine, torej dovolj močno jamstvo za uspešno zakonodajno delo. Ker pa si je bila nadela nalogo, da s pomočjo revizije sedanje centralistične ustave izvede med narodi Jugoslavije sporazum, je morala pasti in prepustiti vladu manjšini, ovekovečeni v zgodovini naše države s kratico PPŽ.

Troperesna deteljica PPŽ je vodila volitve pod judovsko firmo »narodnega bloka«, že naprej izjavljajoč, da mora dobiti večino za vsako ceno, pa naj stane karkoli. Radikali so računali na 170 mandatov, Pribičević najmanj na 30 in dr. Žerjav najmanj na 5. Tako, da bi takozvani »narodni blok« razpolagal v novi skupščini s skoro dvetretjinsko večino.

In nato se je začelo: Radića so proglasili za boljševika, HRSS razpustili, Radića z vodstvom zaprli ter policijsko ustavili nadalnje izhajanje njegovih listov. Hrvaške in dalmatinske ječe so se prenapolnile. Dr. Krafta, predsednika društva manjšinskih narodov v Jugoslaviji in voditelja jugoslovanskih Nemcev so skoro ubili. Mažarsko stranko so razgnali. V Sloveniji so ustavili »Domoljub«, »Stražo« in »Slov. gospodarja«, »Slovenca« pa so plenili. Itd. itd.

In ko so izrekla pristojna neodvisna sodišča, da je treba zaprte ljudi izpustiti, ker niso ničesar zakrivali, da je bila zaplemba in ustavitve listov protipostavna in da smejo naprej izhajati, so se neodvisnim sodiščem uprle od ministrov odvisne politične oblasti, rekoč: Jok! Zaprti naj ostanejo v arestu, časopise bo pa policija pobrala, če si bo drznilo izhajati ali izlaziti!

Vkljub vsemu temu pa šteje po volitvah PPŽ samo 163 glasov, opozicija pa 152 glasov! Kaj bi se zgodilo s PPŽ, ako bi bile volitve svobodne, si lahko mislite! Niti 100 mandatov bi ne bil dosegel!

In sedaj glasovi o novem volivnem redu in o novem tiskovnem zakonu? Kaj naj to pomeni? To-le:

1. PPŽ ve, da je poizkusil in izrabil prav vsa sredstva, da bi dobil absolutno moč v državi, a mu vkljub temu ni ratalo! S tem seveda obenem sam priznava, da volja ljudstva ni za njim in da je pri volitvah propadel. PPŽ sam namreč najbolje ve, koliko mandatov je prigoljufal. — Vsled tega bi rad upeljal Mussolinijev volivni red, ki naj bi mu s fašistovskim nasiljem pomagal na konja!

2. Sodišča so s svojimi razsodbami, da ustavljen časopisje ni ničesar zakrivilo in da sme dalje izhajati, PPŽ grozovito blamirala in ga pred celim svetom pokazale kot nasilnega in proti zakonom delujočega. To hoče PPŽ v bodoče preprečiti s tem, da bi skupščina sprejela nov tiskovni zakon, po katerem bi se glede časopisja odvzela kompetenca sodiščem in oddala političnim oblastvom! Prav tako so napravili fašisti v Italiji in zatrli s tem opozicijski tisk.

To se pravi: PPŽ hoče uvesti v Jugoslaviji fašizem po zgledu Italije in Španije.

Ali ga bo ali ne, ne vemo. Vemo samo: Tudi tega bomo vzdržali! In ko bo zahrešal na tla, tedaj, tovariši, je napočil naš dan!

Vsekakor pa bedimo in bodimo čuječi!

Dopisi.

Iz ljubljanske mestne pristave. V petkovi izdaji »Slov. naroda« z dne 27. februarja smo čitali nekaj posme-hovalni odgovor na notico, ki jo je prinesel »Slovenec« v svoji četrtkovi številki dne 26. februarja o gospodar-skih razmerah, ki so zavladale v zadnji dobi na Mestni pristavi v Ljubljani. Človek bi skoraj ne mogel verjeti, da smatra dnevnik, ki se ponaša z demokracijo in se tolče po socialno-čutečih prsih, notico za malenkostno spodtikanje. Gospodje s tem ste pokazali, da vaša življenska doba ni občutila bridkosti družinske bede. Gospodje, odpustiti iz službe družinske očete, ki morajo samo s svojim vsakdanjim zaslužkom preživljati 4 do 7 nedoraslih otrok in ki so skozi dolgo dobo let služili vestno in pošteno ter v popolno zadovoljstvo predstojnikov mestni občini, ni malenkost, zato trdimo, da ste nesocialni ter da oddalec nimate smisla in sočutja do revnih delavcev in njih družin. Povemo pa tudi tistemu uradniku, ki se je ob priliki odslovljenja del., t. j. 4 tesarjev, 5 voznikov in 1 kovača, posmehoval ter se jim postavljaj na prste, da bo že on uredil vse pri g. Turku, naj si zapomni, da pride čas obračuna tudi za njega. Zapomni naj si tudi, da nepotrebno šikaniranje delavke, ki pospravlja njegovo pisarno, ne bo ostalo nepozabljeno in da se zgodi prav lahko, da bo njega kakšna pajčevina stala več kakor 10 Din. Ne bo mu nič koristilo, ako ravno hodi vsako dopoldne k g. gerentu Turku, popoldne pa zopet k Turkovemu političnemu nasprotniku. Zapomni naj si tudi, da noži na dve strani ne režejo. Mi delavci vidimo vse to temno početje, zavedamo pa se tudi svoje moči in v to svojo moč verujemo. Gospodje, mi stojimo na straži.

Tržič. Izid zadnjih volitev je pokazal precej čudne številke, ki povedo, da demokratska gospoda nima zaupanja med tržiškimi prebivalstvom. Demokratje so si hoteli pridobiti relativno večino, ki jo je odnesla SLS. Za slučaj, če bi dobili oni največ glasov, so imeli pripravljeno mačjo godbo, s katero bi muzicirali po Tržiču. Ker pa se jim ni nudila ta prilika ob volitvah, zato so muzicirali naslednje dni. Osmi dan po volitvah se mi je nudila ta prilika, da sem videl to godbo, ko je zvečer ob devetih muzicirala po trgu. To so bili ljudje, z dolgimi nosovi maskirani, ki so predstavljali SDS. Zanimivo je tudi to, da ni šel volit g. ravnatelj mešč. šole, ki se je bil pred nekaj leti postavil na čelo voditelja socialistov in še danes hoče voditi klub obč. odbornikov SSJ. Čas je, da socialisti izpregledajo in se otresejo tega madeža!

Ljutomer. Dne 27. februarja zjutraj pred osmo uro se je pripetila pri nas velika nesreča. Fantje iz Stare vasi in od Sv. Križa so šli v Ljutomer v meščansko šolo. V bližini kolodvora se dva fanta spoprmeta, kateri je močnejši. Pristopi še eden in porine oba v cestni graben tako, da padeta eden na drugega. V grabnu je pa k nesreči ležalo steklo od razbite liter-ske steklenice. To steklo je prerezalo enemu fantu hlače in pod kolenom prerezalo glavno žilo. Ranjenec je vstal in ozazil, kako nesrečno se je obrezal. Šel je kakih 40 korakov naprej, pri tem pa padel in omedlel. Rešilna pomoč je bila že prepozna. Umrl je bil eden najmirnejših fantov in najboljši učenec v meščanski šoli. Po njem žalujejo starši, bratje, sorodniki in njegovi učitelji. Bodimo previdni, ker ne vemo, kje nas čaka nesreča. Njemu pa, ki nas je prerano zapustil, bodi zemljica lahka!

Ali veš, da ima zadruga poleg raznih vsakdanjih potrebščin tudi najcenejše in najboljše oblačilno blago, poleg tega pa še

3% popust?

Tedenske vesti.

V Mariboru je umrl v četrtek, dne 26. februarja profesor msgr. dr. Anton Medved. Na mariborski gimnaziji je deloval kot profesor skoro 32 let. Dr. Medved je bil izredno ljubezniv in splošno priljubljen. Pokopali so ga v soboto na magdalenskem pokopališču v Pobrežju. Blag mu spomin!

Nadomestna volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča v Ljubljani se bo vršila za volilno okrožje Ljubljana dne 8. in 10. marca 1925, vsakokrat od 8. do 1. ure, in sicer volijo: 1. delavci oziroma delojemalci dne 8. marca od 8. do 1. ure v Mestnem domu (velika dvorana), Krekov trg; 2. podjetniki oziroma delodajalci dne 10. marca 1925 od 8. do 1. ure v Mestni posvetovalnici na magistratu, Mestni trg, kakor je to označeno na glasovnicah, katere bodo prejeli vsi vpisani volilci dostavljene v svoje obrate. Voliti se smejo samo osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku.

Rožna dolina pri Ljubljani je z novembrom lanskega leta postala samostojna vas. Ceste in hiše so numerirali po ameriškem vzorcu, tako da so ceste označene z rimskimi in hiše pa z arabskimi številkami.

Predpustne posledice v Ljubljani. Pustni torek in na pepelnično sredo ima ljubljanska policija posebno veliko posla. Radi pijanosti in razgrajanja je odvedla 12 oseb v policijske zapore. En tak predpustni pijanček je v svoji posurovelosti razbil 42 šip na novosežidanem poslopiju nasproti tehnične šole, kjer bi se morala nastaniti državna protezna delavnica.

Draginjske doklade za upokojenec. Glavna kontrola je odobrila izplačilo dodatkov na draginjske doklade upokojenecem v skupnem znesku 133 milijonov 179.000 dinarjev.

Šmrtna nesreča. Pri službenem obhodu se je smrtno ponesrečil orožnik Ivan Gasperšič, doma iz Železnikov. Pri vasi Trnovo obč. Zabukovje se je razgovarjal z delavci, ki so popravljali pot nad neko globelo, imenovano Sapota. Pri tem pa mu je na polzkih tleh spodrsnilo in je padel v globel tako nesrečno, da je vsled poškodbe na glavi kmalu umrl.

Velik vlom. V noči od 18. do 19. februarja je bilo vlomljeno v trgovino g. Antona Kobija na Bregu pri Borovnici. Tatovi so bili tako predrzni, da so prekopali zid v skladišče, kjer so silo odtrgali vrata, da so prišli v prodajalno. Ker ima trgovina električno razsvetljavo in na oknih in vratih železne rolete, so si tatovi lepo razsvetlili trgovino in so lahko nemoteno izbirali najboljše blago, ki so ga odnesli v vrednosti 80.000 Din in 200 Din gotovine. Ker niso mogli vsega tega takoj odnesti, zato so blago odnesli v pol ure oddaljeni kozolec na vrh kupa sena in ga tam zakopali, češ v kratkem času ne bo nikdo hodil vrhu tega sena in je gotovo na varnem. Toda borovniški orožniki so stvar že 20. februarja izsledili in so blago še isti dan oškodovani tvrdki vrnili, seveda je veliko nad polovico manjkaló. Dne 21. februarja zvečer okrog 10. sta prišla dva storilca po ukradeno blago na dotični kozolec. Ko stopita pod lestvo, skočita proti njima dva orožnika z nasajenimi bajoneti. Na klic: Roke kvisku! sta se takoj udala. Orožnika sta ju odvedla v bližnjo hišo, da sta si ju pri svetlobi ogledala. Takoj sta spoznala, da imata opravka z znanim, že radi suma aretiranim Antonom Finderletom, doma iz Buzeta v Istri, rojenim leta 1892. Njegov spremljevalec je bil nekí Radoslav Tome, star 18 let, iz Ljubljane. Orožnika sta ju odvedla še isti večer v zapore na Vrhniko.

Strašen umor. V Šmihel pri Novem mestu je došlo poročilo, da je bil 9. februarja t. l. ubit in v baraki zažgan Anton Pirc, 31 let star iz Vel. Podljubna 28; ubita je tudi njegova 17 letna žena in sedem mesecev stara hčerka. Njihove kosti so zbrali v šumi, kjer je bil pisar in so jih pokopali na pokopališču v Cetingradu na Hrvatskem v skupen grob. Od moža je ostalo pol glave, prsi in ena roka; od žene nekaj las, od otroka pa

nič. Njegov brat, kateremu je bilo tudi vse uropano, je pa smrti ušel po naključju, ker ga je gospodar šume poslal iskat in zbirat vozniške.

Izvršitev smrtne obsodbe. Dne 27. februarja ob sedmih zjutraj sta bila obešena na dvorišču justične palače v Osijeku znani slavonski razbojnik Jovo Stanisavljevič-Čaruga in njegov pomagač Prpić.

Narastla Šava. V Belgradu je zadnji teden Šava narasla za dva metra. V Belgradu so trčili skupaj tramvajski voz, vojaški tricikel in izvošček. Pri nesreči sta bila dva smrtno nevarno ranjena.

Goljufija. Več italijanskih in jugoslovanskih zlikovcev je s ponarejenimi čeki videmske »Casa di risparmio« ogoljufalo več zagrebških bank za vsoto 800.000 dinarjev. Oblast je štiri člane te družbe že zaprla. Mati enega izmed aretiranih se je vsled sinove sramote vrgla pod vlak, ki jo je raztrgal.

Podraženo pivo. Ker so združene pivovarne zopet podražile pivo pri hektolitru za 80 Din, objavlja zadruška gostilničarjev, da so tudi gostilničarji prisiljeni podražiti pivo. Odslej se bo prodajalo pivo pol litra vrč po 4-25 Din, tri desetinska časa 3 dinarje in polliterske steklenice po 5-25 Din.

Pomiloščena detomorilka. Helena Štefančičeva iz litijskega okraja, ki je bila lansko jesen vsled detomora obsojena na smrt z obešenjem, je bila sedaj pomiloščena na 20 letno ječo.

Umor. Dne 24. februarja okoli 11. zvečer je bil pri kapeli v Selih blizu železniške postaje Dobova zahrbtno ustreljen Jožef Kralič, mesar in trgovec z živino v Dobovi. Morilca še niso dobili.

Tovarna za vagonne. Državna tovarna za vagonne v Smederevu bo gotova koncem tega meseca. V tovarni bo zaposlenih nad 2000 delavcev. Letno bodo v tej tovarni lahko popravili 4 do 5 tisoč vagonov. Zgradba tovarne bo stala nad 12 milijonov dinarjev.

Prva domača lokomotiva v Jugoslaviji, ki je bila izdelana v Slavonskem Brodu, je bila 20. februarja slovesno izročena prometu.

Zagrebska mestna občina in mesne cene. Ker zagrebški mesarji na ponovni poziv mestne občine zagrebške niso hoteli znižati mesnih cen, bo mestni protidraginjski odsek sedaj na temelju cen klavne živine sam določil mesne cene. Proti mesarjem, ki se ne bodo ravnali po določenih cenah, se bo postopalo po zakonu za pobijanje draginje.

Prosveta.

»Pevec«. Izšla je 1/2. številka »Pevec« za l. 1925. z naslednjo vsebino: Premrl, Dr. Josip Čerin. — Prijatelj slovenske pesmi! — Aljaž, Pevski spomini. — Naši zbori. — Vestnik P. Z. — Iz glasbenih listov. — Doma in drugod. — Sporočilo uprave. — Glasbena priloga: Schwab, Zvonovi, Schwab, Kukovec. — Premrl, Moj blagoslov. — »Pevec« si je pridobil v teku svojega štiriletnega obstoja odličnih zaslug za popularizacijo slov. pesmi in ga priporočamo vsem prijateljem lepega petja. Prinaša stalno glasbeno prilogo. Izhaja vsak drug mesec in se naroča pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva c. 7. Stane z glasbeno prilogo vred za Jugoslavijo Din 30, za Italijo Lir 15, za Avstrijo Ka 40.000, za Ameriko 1 dolar.

Glasba. Gospod Karlo Adamič, mestni kapelnik v Koprivnici na Hrvatskem je izdal Gloria in Excelsis Deo, zbirka božičnih preludij in meditacij za orgle. Zbirka ima 8 krasnih komadov, kateri niso samo za božič, ampak tudi za druge cerkvene slovesnosti. Organisti, naročajte si jih. Dobijo se pri skladatelju. Cene ni na zbirki. Mislim pa, da ni visoka. Za ceno boste zvedeli pri skladatelju. Vsak si naj to naroči.

Dr. Jan. Ev. Krek: Izbrani spisi, III. zv.: Socializem. Odbor društva »Dr. Jan. Ev. Krek« je pravkar izdal tretji zvezek dr. Krekovih spisov. Ta

zvezek obsega drugo izdajo leta 1901. izišle knjige pod enakim naslovom. Ker je ta knjiga nespremenjen ponatis prve izdaje, začutimo, kako je bilo moč goče, da je imel dr. Krek tako ogromen vpliv na vse naše javno življenje. Priporočamo jo vsem našim članom, posebno pa odbornikom in zaupnikom.

Krekova mladina.

Vsem Krekovecem vojakom-novincem, ki odhajajo k vojakom, kličemo: Ostanite dobri tovariši in zvesti naši Krekovci! Veliko sreče, zadovoljnosti in skorajšnje vrnitve Vam želi naša celotna »Krekova mladina«.

Vsak član Krekove mladine naj se po možnosti naroči na našo »Pravico«. Ako se eden ne more, naj se po dva skupaj. To je edini naš list, v katerem imamo Krekovci tudi svoj prostor.

Krekova mladina v Ljubljani in okoliške podružnice. Plenarna seja in sestanek zaupnikov in odbornikov naše organizacije se vrši v nedeljo dne 8. t. m. v društvenih prostorih na Starem trgu 2/I. Vabljeni so tudi odborniki okoliških podružnic. Razgovor: 1. Naš skupni kongres; 2. bodoče delo v naši organizaciji. — Tajnik.

Krekova mladina, podružnica v Ljubljani. Delovanje tukajšnje podružnice se popolnoma strinja s svojim namenom. Tečaj za ženska ročna dela, ki se vrši dvakrat na teden, je dobro obiskan. Tov. predsednica odseka, kakor tudi učiteljica, ga skrbno vodita. Upamo, da bo ženski odsek s svojim tečajem vršil v polni meri svojo nalogo za izobrazbo naše ženske mladine. Tudi bi bilo potrebno, da se po drugih podružnicah vršijo enaki tečaji. Tozadevna navodila daje ženski odsek Krekove mladine v Ljubljani, Stari trg 2/I. Tudi dramatični odsek ima še za letošnjo sezono lep repertoar, kakor tudi za poletno sezono. Športni odsek ima v načrtu več izletov za poletno sezono, začel bo pa tudi letos z nogometom, kar mislimo, da bo imela podružnica obilo uspeha. Tudi pevski odsek ima mnogo posla in kaže, da bomo imeli kmalu lep pevski zbor.

Krekova mladina v Celju vprizori v nedeljo, dne 8. marca 1925 v Narodnem domu v Celju igro »Črnošolec«. Igra nam kaže mladeniča, kateremu stavi usoda mnogo zaprek in skušnjav na pot v življenje, a on po težkih izkušnjah in boju s samim seboj premagava vse ovire in se vrne na pot k svojemu cilju. Vabimo vse prijatelje poštene zabave in naših mladih Krekovec k udeležbi. Začetek predstave točno ob 4. uri popoldne. Predprodaja vstopnic v tajništvo JSZ. — Odbor.

Ljudski oder v Celju je ponovil v nedeljo 1. t. m. igro »Materin blagoslov« v Narodni domu. Obisk je bil kljub temu, da so bile vse vstopnice v Mestnem gledališču za predstavo »Veronike Deseniške« razprodane, povoljen. Pri ljudskem odru v Celju sodelujejo člani Prosvetnega društva, Krekove mladine, Orla, Orlic in Dekliške zveze.

Krekova mladina v Celju opozarja naša društva, da razpolaga z raznimi primernimi igrami, ki jih daje v posojilo proti mali odškodnini.

Na dopise naj se točno in redno odgovarja, ker se s tem razbremeni delo v centrali.

=====

Agitirajte za »Pravico«!

=====

ŽIKA!

Poskusiti je treba potem, je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

Razno.

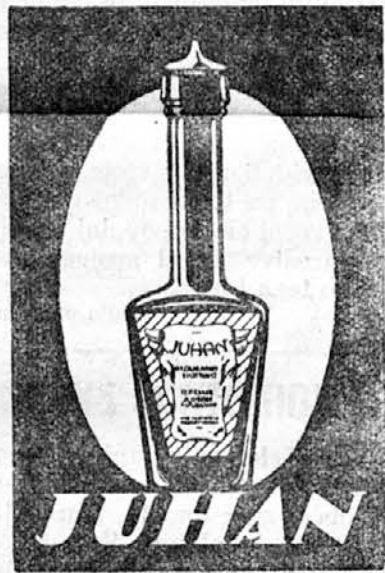
Slovenka umorjena v Ameriki. V Pittsburgu, Pa., je šla 24 letna Angela Podvasnik po opravkih v sosednje mesto. Nazaj se ni vrnila. Starši in bratje so jo začeli s pomočjo policije iskati. Čez nekaj dni so našli njeno truplo, stoječe do pasu v reki Ohio; na njem so bila znamenja težkih udarcev. Zločin še ni pojasnjen.

Čudna svatba. Djakovski cigan Šandor Nikolić je imel samo eno željo: da pred svojo smrtjo oženi svojega vnuka Šandorja. Ta vnuk je star 12 let in hodi v drugi razred ljudske šole. Stari Nikolić, ki se je bil sam oženil z 12 leti, je menil, da je prišel tudi čas za vnuka. Izbral mu je 13 letno siroto Mando Filipović, ki je bila v oskrbi pri nekem Johanu. Letemu je Nikolić odštél 7000 K za deklico in nato pripravil svatbo. Za stvar je zvedela policija, ki je celo svatoščino zaprla in prisodila vsakemu izmed njih po štirinajst dni zapore. Johan bo odgovarjal sodišču, ker je deklico prodal.

Najbolj zanemarjena vas na svetu. Taka vas se nahaja v Tibetu; v tej vasi, ki leži pod vrhuncem najvišjih gor, je približno 100 hiš. Vas obstoja že nad 500 let, a ves ta čas so metali ljudje smeti na ulice. Te nesnage se je tekóm 500 let toliko nagromadilo, da so nastali celi griči, višji od hiš. Da so mogli priti od hiše do hiše, so morali prebiti hodnike.

Najdebelejši človek na svetu je neki brivec v Slatincih na Češkem. Možakar tehta 245 kg, čez pas meri 2 m, ne kadi in ne uživa alkohola. Za obleko potrebuje 6.40 m blaga. Zaradi debelosti ne more spati leže, temveč kleče. Otrok ima četvero.

Največja bolnica za bolne na očeh bodo napravili v mestu Baltimore v Ameriki. V ta namen imajo nabranih že tri milijone dolarjev.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z. o. z.,

ki posluje v novourejenih prostorih

V Ljubljani, Mestni trg 6.
Telefon št. 9.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Jamstvena glavica nad 10.000.000 Din.